

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ—GHERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

Pastorala de Invierea Domnului 1933.

IULIU

*din îndurarea lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic
al Romei*

Episcop român unit de Cluj—Gherla.

Veneratului Cler și iubitului popor dreptcredincios,

Dar și Binecuvântare dela Dumnezeu Tatăl și Mântuitorul Nostru Isus Hristos.

Venerați Frați și Prea Iubiți Fii!

Lumina dumnezească se revarsă, din prisosință în sufletele noastre și fericită se desprinde de pe buze creștinești cântarea de biruință: „*Hristos a înviat*“. Fericitoare cântare, mântuitoare biruință.

Plinind dumnezeasca făgăduință: „a treia zi voi învia“ biruitor asupra morții, cu moartea Sa puterea morții călcând, răsare Domnul din mormânt, pentru a dărui lumii viață. Așa deschide Domnul izvorul vieții și se revarsă din prisosință în lumea răscumpărată din sclăvia păcatului. În lumea sufletelor însetate de viață. Fiorul vieții biruitoare străbate sufletul creștinătății în ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa. Este bucuria vieții, care ferește sufletele bieților călători în această vale a plângerilor; este fericirea împărtășirii biruinței vieții, asupra morții, care ne-a stăpânit. Fericiti și biruitori întru Hristos Domnul, cântăm *biruința noastră*, rostind din adâncul sufletului: *Hristos a înviat*.

Pentru că știm și mărturisim, că adevărit cuvânt este și de toată primirea vrednic, că Isus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși „dintre cari cel dintâi sunt eu“! S'a jertfit Domnul pe sfântul lemn al Crucii, pentru noi. Pentru viața noastră a înviat. „*Ziua învierii să ne luminăm popoare*“. „*Paștile Domnului, Paștile*“. Să ne luminăm, să ne bucurăm. Să deschidem larg sufletele noastre și să primim bogăția luminii darului Domnului înviat din morți. Să alergăm la izvorul vieții și să ne astămpărăm sufletul însetat de viață. Veniți să bem beutură nouă, nu din piatră stearpă, ci din iz-

vorul nestrucăciunii. Sufletul nemuritor, scânteia dumnezească, chipul și asemănarea lui Dumnezeu, *aceasta viață* o insetează. Viața întru Dumnezeu, care ne izvorește din izvorul nestrucăciunii.

Izbiți de toate valurile ispitelor veacului, rău și păcătos, să ne luminăm cu lumina darului și să așezăm viața sufletului nostru pe temelia nestrucată a Domnului. „Îndrăzniți eu am învins lumea” ne îmbărbătează Domnul. „În lume scârbă veți avea, dar îndrăzniți, căci eu am biruit lumea”. A biruit Domnul lumea și toate puterile întunecului. A biruit chiar moartea. În mijlocul tuturor greutăților, în frământarea dureroasă a vieții, hrănite cu pâinea durerii și adăpate cu lacrimile suferinții, să alergăm la Domnul, căci ne chiamă. „Veniți la mine toți cei întristați și împovorați și eu vă voi odihni pe voi”. Să îndreptăm sufletele cu credință spre Domnul și să ascultăm cuvântul dumnezeesc rostit apostolilor săi în ziua învierii Sale, și prin ei nouă: „*Pace vouă. Căroră veți ierta păcatele se vor ierta lor*”. Să cerșim de la Domnul iertarea păcatelor noastre multe și grele. Să căutăm, cu părere de rău și mărturisire, iertarea lor și să luăm în suflete pacea Domnului, pe care lumea nu o poate da. Să stingem izvorul durerii din sufletul nostru, păcatul și să deschidem izvor de bucurie sufletească și de pace. Să împărțăm din plin viața Domnului. Să ne luminăm popoare. Pașii noștri să se îndrepteze pe cărările poruncilor lui Dumnezeu. Cărări de lumină și de pace. Cărările binecuvântate pe cari au umblat părinții noștri.

Să reamintim Paștile sfinte ale părinților noștri, pline de credință și de viață. De viață creștinească. Cât au fost de fericite Paștile Domnului; cât au fost de fericiți credincioșii. Pentru că erau curați cu inima. „Feriți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”. Și ei au văzut pe Dumnezeu. Așa au străbătut cărarea vieții lor, ca și duși de mâna Părintelui Ceresc, pe care îl vedeau, în lumina credinții, și-l ascultau și-i slujiau Lui. Așa a străbătut neamul nostru credincios cărarea lungă a veacurilor grele, luminat de lumina credinții și nebiruit întru puterea credinții lui Dumnezeu, întru care și-a așezat toată nădejdea. Azi, voi știți, relele s'au înmulțit. Mulți au uitat cărarea scumpă a părinților noștri: Cărarea lui Dumnezeu, cărarea sfântă a bisericii. S'au înmulțit și durerile. S'a deschis un gol mare în suflet, pierzând pe Dumnezeu. Căci ce mai avem dacă am pierdut pe Dumnezeu. Nu este mângâiere, nu este fericire decât la casa părintească. Să ne întoarcem la Dumnezeu cu tot sufletul nostru, să urmărim cărarea luminată a credinții și o nouă viață, viața darului, să se trezească întru noi. Să înviem cu adevărat întru Hristos Domnul. Sufletul nostru va fi fericit, trăind, ceea ce fericit rostește: „*Hristos a înviat*”. Cu adevărat vom fi trecut prin moarte la viață și de pe pământ la ceriu.

Am intrat, din darul lui Dumnezeu, într'un an sfânt, când prăznuim nouăsprezece veacuri de la răscumpărarea neamului omenesc pe sfântul lemn al Crucii. Nouăsprezece veacuri de la învierea Domnului din morți.

Părintele creștinătății a chemat lumea întregă la prăznuirea caldă și sfântă a Răscumpărării în cursul anului întreg, pentru a câștiga bogățiile darului ceresc, pentru ușurarea frământării chinuitoare a sufletelor, și pentru așezarea păcii lui Hristos întru împărăția lui Hristos. Glasul său de chemare să așteptăm în sufletele noastre și viața noastră, cu adevărat creștinească, să preamărească pe Domnul. Nouăsprezece veacuri sunt mărturie strălucită că toate s'au învechit și au trecut, numai Domnul este același și anii lui nu s'au impu-

ținat. Piatra care au nesocotit-o ziditorii s'a făcut în capul unghiului. Domnul stăpânește veacurile, același ieri, azi și în toți vecii. La Domnul este puterea și sănătatea, la Domnul vieața. Veniți cu toții să cântăm cântarea nouă, cântarea de biruință: *Hristos a înviat* și să luăm măsura plină de viață, din prisosința darului lui Hristos: *Învierea și vieața*.

Recunoscători și mulțumitori, fericiți să ne închinăm Sfintei învierii Lui celei de a treia zi.

„Darul Domnului Nostru Isus Hristos și îndurarea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Spirit să fie cu voi cu toți. Amin.

Dragostea mea cu voi cu toți intru Hristos Isus“. Amin.

Cluj, Învierea Domnului 1933.

Episcop Dr. Iuliu Hossu

Această pastorală se va citi în toate bisericile parohiale în prima zi de Paști, iar în filii în zilele următoare, dimpreună cu pastorala episcopatului nostru. Dacă se va afla de potrivit, aceasta din urmă, se va citi în Dumineca Tomii făcând din nou talmăcirea celor dispuse de noi și întregindu-le.

Cluj, la 8 Aprilie 1933.

Nr. 2464.

Pentru oficierea Canonului de rugăciune.

În legătură cu dispoziția noastră cuprinsă în Pastorală de Anul Sfânt Nr. 2210—/1933, publicată în „Curierul Creștin“ Nr. 7 dela 1 Aprilie a. c. și pentru ca oficierea Canonului de rugăciune către Domnul Nostru Isus Hristos, care urmează să se officieze în prima Vinere a lunilor Anului Sfânt, să se facă în toate bisericile noastre în uniformitate, prin acestea lăsam, ca aceasta funcțiune religioasă să se facă în toate locurile după normele fixate mai jos:

Preotul: Bine este cuvântat Dumnezeu nostru...

Diaconul: (sau preotul) Ectenia de pace... cu Exclamațiunea: Că Ție se cuvine...

Strana: Dumnezeu e Domnul și Troparul Răscumpăratu-ne-ai... (Orologier pag. 386). Apoi Cântarea I și III din Canon, adaogându-se la fiecare tropar stihul: Mărire Ție Dumnezeului nostru mărire Ție.

Diaconul: Ectenia mică cu exclam: Că îndurat și iubitor...

Strana: citește Sedealna Mântuitorul..., apoi Cântarea IV, V și VI a Canonului.

Diaconul: Ectenia mică cu exclam: Că Tu ești împăratul păcii...

Strana: Condacul: Isuse prea dulce.

Diaconul: Domnului să ne rugăm.

Preotul: Exclam: Că sfânt ești Dumnezeul nostru și intru sfinți odihnești...

Strana: Toată suflarea...

Diaconul: Și pentru ca să ne învrednicim a asculta sf. Evanghelie..., citind preotul din cele 12 Evanghelii ale Patimilor pe rând câte una în fiecare lună a Anului Sfânt.

Strana: Psalm 50, apoi Mântuiește Dumnezeule poporul tău... cu exclam: Cu mila și cu îndurărilor... Apoi cântarea VII, VIII și IX a Canonului.

Preotul: Ectenia: Indură-te spre noi, dela Canonul de mângâiere al Prea Curatei.

Strana: Citește stihoavna: Isuse prea dulce...

Preotul: Citește în genunchi rugăciunea către Domnul nostru Isus Hristos, a Sf. Vasile: Dispunătorule Isuse Hristoase... dela ora IX-a, Orologier pag. 166.

Opustul regulat

Cluj, la 7 Aprilie 1933.

Nr. 2466.

Numiri.

Onoratul *Augustin Cerghi*, administrator parohial în Teocul de sus, este numit în aceeași calitate la parohia *Voivodeni* (tr. Gârboului).

Din șed. conz. 30 Martie 1933.
Nr. 2340.

Onoratul *Victor Oltean*, preot nou-hirotonit, este numit *administrator local* la parohia *Șieuț* (Tr. Budacului).

Din șed, conz. 30 Martie 1933.
Nr. 2246.

În legătura cu propriirile puse pe salarii.

Din mai multe părți au intrat cereri, ca acest Ordinariat să sisteze, să amâne, ori să suspende reținerile din salarii, cari se fac pe baza ordinelor de proprieire dela Judecătoria, Percepții ori Casa Autonomă. Pentru a evita orice corespondență zadarnică, aducem la cunoștința Onoraților Frați preoți, că Ordinariatul este obligat în baza legilor să facă reținerile ordonate până-când urmăritul nu prezintă act legal dela aceleași Judecătoria, Percepții ori Case Autonome, prin care să se dovedească, că a fost ridicat sechestrul pus pe salariu.

Cluj, la 31 Martie 1933.
Nr. 2510.

Sistarea autorizațiilor de colectare.

Pentru orientarea Veneratului Cler publicăm în cele ce urmează ordinul Onoratului Minister al Sănătății, Muncii și Ocrotirilor Sociale Nr. 126857 din 21 Martie 1933 prin care se suspendă până la 1 Octomvrie 1933 autorizarea colectelor în scop de construire și reparări de biserici, rămânând valabile numai autorizațiile în curs.

Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, Direcția Ocrotirilor.

Nr. 126.857 din 21 III-1933.

Către

Episcopia Unită

Gherla

Din diversele rapoarte și comunicări ce ni s'au adresat de către diferite prefecturi din țară, am constatat, că publicul este nemulțumit de numărul prea mare al condicelor pantahuze și registrelor chitanțiere prin care se colectează în folosul bisericilor.

Totodată, având în vedere și abuzurile cari se fac de către colectanți, abuzuri semnalate în nenumărate rânduri de public, avem onoare a vă face cunoscut că prin decizia ministerială Nr. 126338 din 20 Martie 1933, se suspendă până la 1 Octomvrie 1933 autorizarea colectelor în scop de construire și reparări de biserici, rămânând valabile numai autorizațiile în curs.

Astfel fiind, vă rugăm să binevoiți a lua notă de această dispozițiune, cunoscând, că în cadrul acestei măsuri se cuprind și autorizațiile cari se dau de către Sfintele Mitropolii și Episcopii din țară în baza deciziei ministeriale Nr. 19750-1924.

Despre această dispozițiune am încunoscintat și prefecturile de județe din întreaga țară.

p. Ministru,
ss. *Indescifrabil.*

p. Director,
ss. *Indescifrabil.*

Cluj, la 4 Aprilie 1933.

Nr. 2283.

Episcop **Dr. Iuliu Hossu**

Partea neoficială.**Biserica și problemele sociale.**

În interpretarea creștină autentică Biserica nu poate fi înțeleasă și interpretată ca o instituție divină, care nu are nimic comun cu frământările vieții omenești, ori în care domeniu s'ar manifesta acestea. Îndată ce fericirea vecinică e legată de felul traiului și a activității omului în lume, e limpede că datoria Bisericii este, de a se interesa și a ajuta la o astfel de organizare a vieții pământești, încât, în ea, individul să-și poată îndeplini datoriile impuse de credință în așa chip, ca să poată moșteni, dincolo, viața vecinică. Biserica, deci, ca păzitoare a adevărului revelat și a mijloacelor de mântuire, nu se poate mulțumi la simpla păstrare nestirbită a adevărului, ci e obligată a-l propovădui și a cerca să-l realizeze în individ și în societate. Ea nu poate rămânea un turn împietrit, un turn de straje, ci e obligată a intra adânc, zi de zi, în viața omenească și a lupta, ca evoluția ei să se realizeze după adevărul și morala creștină.

Deci biserică, instituție anchi-lozată în ritual, sau în preocupări cari nu tae adânc în viața omului în lume, nu există. Sau, dacă realitatea oferă astfel de pilde, putem ști că o astfel de biserică a încetat de a mai fi ceea ce a intenționat întemeietorul ei, Mântuitorul.

Credința, convingerea creștinească; observarea legilor etice ale creștinismului, purced din izvoarele grației. Dar materialul în care lucrează grația îl dă omul, îl dă familia, societatea, Statul.

E limpede că în împrejurări materiale prielnice ori care om mai ușor poate urma decalogul, și dimpotrivă: în împrejurări austere, de ispită, și cei mai bun poate cădea.

Dacă Biserica nu poate fi indife-

rentă de felul cum e măturisit adevărul și cum e observată legea morală în lume, nu poate rămânea indiferentă la stabilirea condițiilor de viață omenească în cari poate triumfa binele, și poate fi întrânt răul.

În consecință Biserica trebuie să aibă mereu de spus cuvântul său în problemele sociale, în aranjarea acelor condițiuni materiale, dela cari atârnă buna lucrare etică a omului în lume. Mai mult: Biserica are menirea să deschidă mereu aceste probleme, să fie întâia în luptă în zbuciumul omenirii către o viață întemeiată pe tot mai multă dreptate aici pe pământ. Porunca de căpetenie a creștinismului: „Iubește pe deaproapele ca pe tine însuși,“ obligă Biserica de a fi vecinic neadormită în toate problemele cari privesc, „hrănirea celor flămânzi, îmbrăcarea celor goi“ etc. Adică problemele de ordin social, cari se pun și se agită pentru aflarea și întemeierea unei tot mai desăvârșite ordine sociale, care să-i apropie pe oameni tot mai mult de adevărata frățietate.

Deci, când într'o parohie, sau într'o țară, ordinea socială nu numai că nu e la înălțime, ci s'au și început conflicte, lupte, pentru răsturnarea ei, și Biserica rămâne de o parte spunând, că pe ea nu o interesează *mântuirea omului în lume, ci mântuirea lui în vecinicie*, ea e departe ca cerul de pământ, de adevărata ei misiune.

Și dacă în conflictele de clase ivite pentru înfăptuirea unei ordine sociale, în revoluțiile și luptele sângeroase ce se produc, întâia victimă e de obicei Biserica, vinovată e, în mare parte, însăși Biserica.

Pentru că avea mai întâi datoria să semnalizeze anomaliile sociale și să lupte pentru asanarea lor în spiritul frățietății creștine, iar nu să rămână

la o parte impasibilă. Sau chiar într'o stare de beatitudine, că pe ea de-ocamdată nu o neîndreptățește nime.

În aceasta pornire a tuturor revoluțiilor înfăptuitoare de noua ordine socială, împotriva Bisericii, vedem un argument indirect pentru convingerea, sau mai exact, sentimentul nemărturisit al omenirii, că datoria Bisericii e să meargă în frunte în lupta pentru desăvârșirea ordinii sociale în temeiul poruncii: „Iubește pe deaproapele tău ca pe tine însuși”.

Dacă la întemeierea ei, Biserica ar fi luptat prin toți slujitorii și credincioșii ei la o așezare tot mai dreaptă între oameni, la creșterea frăției adevărate, suntem convinși că evoluția omenirii către aceste ținte nu ar fi avut nevoie de revoluții și războaie civile, pe cari Biserica nu le poate aproba ca mijloace de perfecționare a vieții.

Dar Biserica, deși are asistența spiritului sfânt, e condusă de oameni, robi acelorasi slăbiciuni ca și alți oameni ai lor, iar creștinii cei mai mulți poartă numai numele, dar nu fac și faptele misiunii lor în lume, din aceleași slăbiciuni cu cari au să lupte.

Din-aceste motive nu putem afirma, că până azi Biserica nu a putut da o prea mare contribuție în rezolvirea problemelor sociale cari ținesc înfăptuirea unei dreptăți tot mai mari în lume. Nu pentru că Biserica nu s'ar fi sesizat la timp. Avem dovezi din toate veacurile de creștinătate, că din catedra lui Petru, prin care vorbește Biserica universală, s'a atras totdeauna atențiunea lumii asupra nedreptăților din omenire, asupra rănilor cari o sapă, și s'au arătat și drumurile pentru a-se ajunge la o soartă mai bună, la mai multă frățietate, mulțumire și pace pe pământ.

Dar slăbiciunile fatal legate de o mână de pământ, au făcut ca prea puțini conducători ai Bisericii, prea puțini propovăduitori ai cuvântului să treacă dela vorbe la fapte. Iar cei boțezăți în Hristos, popoarele creștine, s'au arătat mereu prea puțin îmbrăcate

în Hristos.

În chipul acesta s'a născut legenda, că Biserica nu trăește pe pământ, nu se interesează de materialul uman și condițiile lui de viață terestră, sau, ceea ce e și mai grav, că Biserica e vecinic de partea claselor sociale asupritoare, deslănțuind ura, care se generalizează mereu, a păturilor oprimite.

Cu sentimentul comun al umanității nu e de glumit. Deși puțini sunt credincioșii practicanți ai adevărului revelat, toată omenirea simte instinctiv menirea adevărată a Bisericii lui Hristos: aceea de a merge în fruntea luptei, pentru o mai bună și mai dreaptă așezare socială pe pământ. Și condamnarea vine instantanee, când Biserica nu e în rolul ei adevărat. Puțini sunt aceia cari vor și pot să explice pentru ce Biserica nu a putut coborî în doua milenii împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Creștinismul adevărat e acțiune nu filosofie sau contemplare. „Nu tot cel ce zice Doamne-Doamne, ci cel ce face voia Tatălui meu carele este în ceriuri”.

După toate semnele, Biserica va fi constrânsă în vreme scurtă de împrejurări, să treacă tot mai intensiv la adevărata ei misiune: fapta. Așa cum a fost în primele veacuri, când ea a fost centrul istoriei mondiale. Așa cum a fost, în unele restimpuri, veacuri ori decenii, în unele țări, sau prin unele din corporațiunile sale.

Mijloacele tehnice de suprimare a distanței fizice dintre oameni; mijloacele culturale cari unifică pe oameni în aceeași spiritualitate; mijloacele civilizației cari fac să dispară, extern, deosebirile de clasă; mijloacele de producție tot mai covârșitoare și cari produc aglomerări omenești formând populații noi, toate aceste împing pe întâiul plan al vieții marea problemă creștină a frățietății dintre oameni. O nouă ordine socială în care omul frate, egal în muncă și câștig, e în săși țitina structurii.

E parecă o constrângere a ome-

nirii prin realizările celui făcut după chipul și asemănarea Domnului, — să realizeze și porunca lui Hristos: „Iubește pe de aproapele ca pe tine însuși“.

În acest asalt uriaș care se dă pentru realizarea unui ideal creștin, Biserica e obligată să meargă în frunte, și cu lumina adevărului revelat să fe-rească omenirea de noui alcătuirii sociale, cari numai la aparență ar aduce frățietate în lume. Biserica universală a și vorbit în aceasta problemă prin bula *Quadragesimo Anno* a Patriarhului Romei.

Creștinii, mici și mari, mireni și laici, sunt datori să activeze după principiile stabilite acolo.

I. Agârbiceanu.

Diverse

Dorim tuturor cititorilor noștri în-vierea Domnului plină de cerești daruri și bogate binecuvântări.

Rânduiala sfintelor slujbe în catedrala „Schimbarea la față“ în sfânta și marea săptămână a Patimilor și în zilele sfintelor sărbători. Luni, 10 Aprilie la orele 9 a. m. Ceasul IX, Intipuitoarele (Obednița), Vecernia împreună cu Liturgia Sf. Grigorie (a înainte-sfintitelor) și cuminecarea credincioșilor.

La orele 6 seara: Pavecernița cea mare.

Marți, 11 Aprilie, atât înainte de masă, cât și seara, ca Luni.

Miercuri, 12 Aprilie la orele 9 a. m. ca Luni.

Joi, 13 Aprilie la orele 9 a. m. Hioresirea lectorilor. Vecernie împreună cu Liturgia Sf. Vasile cel mare, în cursul căreia Arhiereul va consacra Sf. Mir. Cuminecarea credincioșilor. La sfârșitul sf. liturghii se va face slujba spălării picioarelor, spălându-se picioarele alor 12 clerici. Toate aceste slujbe vor fi săvârșite și pontificate de însuși P. S. Sa Episcopul.

La orele 6 seara slujba sfintelor și mântuirărilor Patimi ale Domnului nostru Isus Hristos, cu citirea celor 12 evanghelii, dintre cari cea dintâi o va citi P. S. Sa Episcopul.

Vineri, 14 Aprilie la orele 9 a. m. Rânduiala sfintelor ceasuri împărătești,

La orele 5 p. m., Vecernia, apoi Prohodul Domnului nostru Isus Hristos, pontificând și predicând P. S. Sa Episcopul, procesiune cu Sf. Euharistie, condusă de P. S. Sa Episcopul, parcurgând străzile Regina Maria, Piața Unirii, Str. Universității Stradele I. C. Brătianu și a Minorităților.

Sâmbătă, 15 Aprilie la orele 9 a. m. Vecernia cu Parimii, Cântările lui Moisi. Liturgia Sf. Vasile cel Mare și cuminecarea credincioșilor.

La orele 12 noapte: Slujba Invierii, adică Utrenia din Sfânta și luminate zi a Paștilor, pontificând P. S. Sa Episcopul. Procesiune ca la Prohodul de Vineri seara, sărutarea din partea credincioșilor a Crucii, Evangheliei și a Icoanei Sf. Invieri.

Duminică, 16 Aprilie la orele 8 a. m. cea dintâi Liturghie.

La orele 10 a. m. Liturgia solemnă arhierescă, pontificând P. S. Sa Episcopul. La această liturghie Sf. Evanghelia se va citi în mai multe limbi, predicând P. S. Sa Episcopul.

La orele 6 seara: Vecernie pontificată de P. S. Sa Episcopul. Citirea evangheliei în mai multe limbi, sărutarea Crucii, a Evangheliei și a icoanei Sf. Invieri.

Luni, 17 Aprilie la orele 8 a. m. cea dintâi Liturghie.

La orele 10 a. m. Liturghie solemnă, la care va predica pâr. canonic-prelat *Dr. Octavian Domide*, prepozit.

La orele 6 seara vecernie cu predică.

Marți, 18 Aprilie la orele 8 a. m. cea dintâi liturghie.

La orele 10 a. m. liturghie cu predică.

La orele 6 seara vecernie.

Spre știre. În toate zilele săptămânii mari începând cu ora 7 dimineața vor sta la dispoziția credincioșilor în catedrală mai mulți preoți, pentru mărturisire. După masă la orele 3 se vor continua mărturisirile.

Un prelat ortodox despre unirea Cu Roma.

Sunt puțini aceia cari cutează să-și spună, deschis și pe față, gândul pe care-l văd a fi cel mai curat, dar despre care știu că va stârni împotrivire la toți câți au, un motiv sau altul, ca acest gând nici când să nu iasă la lumină. Și știm că, din nefericire, sunt destui bisericieni ortocși cari așează în categoria ideilor vrednice de a fi sugrumate ideea unirii bisericii lor cu cea catolică. Alargă, peste mări și țări, la adunări de frăție cu anglicanii și cu alții de aceeaș teapă, de Roma însă și de crezul ei nec mentio fiat, căci se tulbură duhurile lor.

Vrăjmășia aceasta, nefirească la fiii unui neam neo-latin, pare că începe să scadă

Pe lângă glasurile îndărătnice în aversiunea lor sgomotoasă față de șezătorul pe scaunul vârhovnicului Petru s'arată, — drept că raro nantes în gurgite vasto, — și suflete drepte, cumpănite în vorbă și gata să îmbrățișeze adevărul care se impune prin evidența sa, meșteșugit întunecată de potrivnici pătimiși și interesați. Păr. *protoiereu Ieremia Căcan* face parte din aceste suflete drepte, care ar dori să se vadă odată, cu toți frații de credință, pe calea cea oablă și fără cotituri a adevărului întreg-întregut. Curajos, ca toți cei de factură spirituală similară, și-a spus cuvântul răspicat: vrea unirea bisericii ortodoxe cu cea catolică! Convingerii sale i-a dat expresie în Nr. 90 din 3 Martie c., al ziarului „*Viața Basarabiei*”. Asta drept răspuns unui anonim ce a ținut de bine să-i facă reproșuri, pe cale de publicitate, pentru filo-catolicismul său. Reproducem, în mare, articolul păr. Căcan: „*Despre unirea bisericii creștine ortodoxe cu cea catolică*”, articol apărut în ziarul pomenit mai sus:

„Da, eu fac propagandă pentru unirea bisericilor ortodoxă și catolică, cum de altfel și toți creștinii, în fiecare zi, aud în biserici rugăciunea dumnezeiască pentru unirea bisericilor. Eu cred, că numai biserica unită mondială va putea preface viața lumii, a tuturor noroadelor, înspre bine, din punct de vedere moral și economic.

Numai biserica unită mondială e în stare să aducă pace în toată lumea. Numai biserica noastră unită cu cea catolică poate îmbunătăți țara noastră... Ideea mea despre unitatea bisericilor este veche. Ea se frământă în țara noastră de vre-o câteva sute de ani.

Dacă „un ortodox” mă invinuește pe mine de erezie, atunci eretici au fost și sunt toți cei pomeniți mai sus*), precum și mulți alții, mii de arhieriei, preoți și mirenii cari împărtășesc ideea aceasta.

Atunci ce veți face cu părintele I. Scriban, care iață ce scrie despre biserica ortodoxă română: „Biserica, așa cum este reprezentată prin mulți din preoții de azi, e mai mult un culcuș de trândavi, e bârlog de netrebnici, peștera tâlharilor și școala perversității”. (Vezi *Cornăianu*: „Patru ani de luptă”, pag. 60).

Așa scrie despre biserica noastră ortodoxă un părinte ortodox din cei mai vrednici și credincioși, dar ce spun atunci necredincioșii?

Așcutați acum, ce vorbesc despre biserică catolică nu credincioșii ei cei mai buni, dar chiar dușmanii ei.

Un episcop protestant din Suedia, s'a adresat turmei sale spunându-i: „Incetați a

protesta contra bisericii din Roma (catolică), căci dacă s'ar fi distrus biserica catolică, atuncia s'ar fi distrus și tot creștinismul din lume. (*La paix*, Geneva, 1924).

De aceea se vede că biserica cat. nu este așa de dușmănoasă și primejdioasă cum o socotește un ortodox dela „*Viața Basarabiei*”.

Dacă vom lua seamă de peșo parte că biserica ortodoxă din toată lumea, afară de biserica rusă, care este prizonieră, are un număr foarte mic de credincioși (vre-o 25 milioane) arhieriei (vre-o 60), preoți (vre-o 20.000) și misionari (100) să luăm în vedere mărimea bisericii catolice cu 400 milioane credincioși, cu 3000 arhieriei, cu 320.000 preoți și vreo 100.000 de misionari, răspunși în toată lumea, atuncia ce este de făcut? Să vină catolicii la noi, sau noi la dâșșii, și cine va trebui să fie în fruntea bisericii unite mondiale, patriarhul nostru, sau patriarhul lor?

Cu toate acestea unirea noastră cu biserica catolică s'ar putea face în așa mod, ca noi ortodocșii să intrăm cu toate dogmele noastre, obiceiurile, rânduelile, slujbele, liturgia, împărtășania, etc... și din rânduelile catolice nu suntem obligați să luăm ceva. Unirea noastră este pentru ca să facem un front de luptă unic contra ateismului.

Dar și legea catolică este dreaptă și adevărată, ca și legea ortodoxă și cuvântul „catolic” însemnează românește „ortodox”.

Dacă cercetați bine din Sf. Scriptură, din dogme, predanii, și scrisorile Sf. Părinți, atunci veți vedea că legea catolică, este tocmai adevărată și eu sunt gata înaintea tuturor preoților, profesorilor, teologilor și arhieriei a dovedi aceasta, — că biserica catolică este adevărată ca și cea ortodoxă.

În fiecare Duminică la noi se face adunare în sala mică a primăriei Chișinăului în privința unirii bisericii. Poftim la noi, d-le „un ortodox” și vei primi acolo toate lămurile”.

Așa păr. Căcan. — Deie Domnul ca dorul unirii bisericilor române, pentru care se fac atâtea rugăciuni, să prindă tot mai mult teren și în sufletele altor frați despărțiți, de așa, încât să topiască în flacăra sa curată peretele despărțitor dintre ei și noi cât mai în grabă. Faptul că acest dor se manifestă atât de limpede și categoric chiar în Basarabia nu tocmai îndepărtatelor pătimiri a sufletului național și a conștiinței religioase române din partea pravoslaviei țaristo-moscovite, e din cale afară grăitor. — De-ar fi destule minți cari să-l înțeleagă, și voințe tari și rezolute, cari să-l realizeze!

*) Eminescu, I. Brăteanu, Obedenaru, Maiorescu ș. a. (N. R.)

De-ale Agru-lui. După animata cor-fătuire dela 21 Martie a. c. ce a avut loc cu participarea unui frumos număr din elita mirenilor noștri Clujeni — și în care s'au luat măsuri pentru organiza-re-a cât mai întinsă a Agru-lui în Eparhia noastră — Duminecă, în 9 Aprile a. c. se va întruni la Cluj, Co-mitetul Central al Agru-lui, sub presi-diul Domnului președinte Valer Pop-f. ministru. În ședința Comitetului se vor desbata chestiuni privind organiza-re-a centrală, complotarea Comitetului Central, chestiunea de mult sulevată a presei noastre și altele. Ședința se va ține în localul Reuniunilor noastre re-ligioase, din str. Iorga Nr. 6.

Elită și credință. Joi, la 16 Martie a. c. s'a ținut a treia conferință în sala festivă a Prefecturii în cadrul obișnuit al confe-rințelor organizate de Reuniunea „Sf. Maria” dela Cluj. A conferențiat păr-deputat *Virgil A. Pop* din Morlaca despre „Elită și credință”. — Distinsul confe-rențiar începe arătând moralitatea de-cadentă a zilelor noastre. Atâția duș-mani luptă azi împotriva moralității creștine cu mijloace pe cât de subtile, pe atât de perverse. Incepând cu fanaticii pocăiți și sfârșind cu cea mai puternică organiza-ție de acest gen, Francmasoneria, moralitatea creștină are de susținut lupte crâncene aproape în toate straturile societății. Acești luptători pentru o cauză atât de sfântă tre-bue să fie animați de acel zel și curaj ce numai abnegația îl poate da. Iată necesita-rea unor luptători voluntari, iată lipsa ar-zătoare a unei elite morale.

După marele războiu, moralitatea, — să zic ciuntită de atâtea fărâdelegi — a dat vârstare noui, și viața adevărat creștinească, spre bucuria noastră, o vedem zilnic în-florind.

Natura lucrează pas cu pas, natural — cum ne-am obișnuit a zice. Provedința di-vină procedează la fel față de noi. Crești-nismul de 20 de veacuri s'a născut treptat, încetul cu încetul. Insuși dumnezeescul lui întemeietor n'a procedat altfel. Il vedem că-lătorind cu multă oboseală prin satele Pa-lestinei, pentru a vesti plinirea vremii. In-tre primii Lui ascultători vedem „mulți chemați și puțini aleși”. Acești puțini — la început 12, apoi încă 72 — formează elita, grăunțul de muștar, aluatul pe care stăpâna casei îl ascunde în trei măsură de făină. Acestei elite, i-a zis Domnul: „Nu te teme turmă mică”. Și aceasta turmă mică, după primirea făgăduinței, se risipește,

pleacă în lume, și din grăunț, muștarul crește și se face copăcel, iar la 30 de ani după înălțarea Domnului, Sf. Pavel putea scrie Romanilor: „Credința voastră se vestește în toată lumea”. Și sunt puține momentele în cari acești simpli pescari să fi botezat mai mulți deodată. Nu, ei pescuiesc cu un-dița mai mult, decât cu plasa. Pretutindenii creiază elite, — pun preoți — și iar por-nesc mai departe. Biserica procedează la fel, în opera sa de moralizare a popoare-lor. Nu deodată face din lupi miei, ci cu încetul și cu multe jertfe de sânge. Ca Domnul și ca Apostolii, Biserica recrutează elite din cler și din mireni, din bărbați și din femei, oratori, predicatori, apologeți, martiri și în felul acesta se apără. Biserica a ridicat mulțimea de universități prin cari a creat o minunată elită intelectuală. Ea desființează sclăvia, și luminează pe toți cei din întunec, împacă Roma cu Atena, în-locuște vițiul cu virtutea. În locul unui Nero tiran, ea dă un blând Sf. Ludovic, în locul desfrânaților, ea dă mulțimea de sfinți anahoreți și călugări, cari înființează cele mai faimoase institute de asistență socială: pitale, clinici, mănăstiri și ospicii pentru săraci. Toate aceste efecte miraculoase ale Creștinismului, sunt rezultatul fericit al unor elite mai ales morale. Salvarea lumii vechi a venit prin astfel de elite, viitorul sot în elite își va afla salarea.

Recunoscând covârșitoarea parte de me-rite a femeilor creștine, vom considera pe scurt menirea ei viitoare din acest punct de vedere. Femeilor și mamelor creștine, datorăm cel mai respectuos omagiu. De pe genunchii lor am primit, ce avem în noi mai scump: credința și dragostea. *Elita femeilor creștine posedă o valoare sufletească covârșitoare, ce provine din profunzimea lor credință.* Chateau-briand, zicea: „Nu-mi pot imagina o femeie fără de credință”. Și în adevăr, ea are lipsă de credință nu numai pentru sine, ci și pentru soț și copiii ei. Copiii cresc într'un astfel de mediu, va avea pentru viața întreagă un izvor neseecat de mân-găeri în necazuri, de curaj în strămtorări. Trecând acum femeia într'un cadru mai larg de activitate, în societate, ea duce cu sine acest suflet entusiast și idealist. Iată secretul minunatelor roade ce atari socie-tăți le-au produs și le produc unde existe. Cel mai prețios factor, cu care preoții vor putea lupta contra familiei, școlii și socie-tății fără de Dumnezeu, cu vorba și mai ales cu pilda vie a faptelor bune. Ce mișcare sublimă: a converti și a îndruma societatea spre Dumnezeu! — Prea frumoasa confe-rință a fost ascultată cu viu interes de un public numeros și select din societatea

noastră lujană, care, la sfârșit, a răsplătit pe conferențiar cu viu și furtunoase aplauze.

Pelerinaj la Ierusalim, cu proiecțiuni luminoase. Joi, la 23 Martie a conferențiat distinsul avocat *Dr. Ioachim Tolciu*, despre pelerinajul la Ierusalim. Spre o mai bună înțelegere și ilustrare a prezentat mai multe vederi dela locurile sfinte, cu proiecțiuni luminoase.

Conferențiarul începe arătând importanța mare ce o prezintă locurile sfinte, cum și efectele minunate ce le produc asupra pelerinilor. Spunea între altele: Am văzut necredincioși, raționaliști, liber cugetători, cari s'au prosternut și au vărsat lacrimi de pocăință, mai ales pe Mormântul Sfânt". Arată apoi cum în Anul Sfânt 1925 s'au strâns vre-o sută șasezeci de Români din toate părțile țării și-au luat drumul spre Țara Sfântă, în frunte cu Metropolitul Ardealului N. Bălan. Descrie apoi neuitatele impresii culese în această sfântă călătorie: mai ales imbarcarea pe vapor la Constanța, cu căta căldură au rostit rugăciunile, împreună cu metropolitul și preoții. Apoi impresiile culese în prum spre Constantinopol, apoi vizitarea Fanarului, a locului unde a fost decapitat Brâncoveanu și fiii săi. De aici plecând prin puzderia de insule, trec prin fața ruinelor Troiei și a altor orașe din această țară mistică și apocaliptică. Neuitate vor rămânea sentimentele cu cari au debarcat în primul port al Palestinei în orașul Jaffa. Relieful Palestinei este nu de tot pitoresc. Mai mult nisipos și deșert, decât fertil. Totuși, Palestina a fost și va fi pururea „Țara Făgăduinței” și ca în trecut, creștinii o vor vizita cu aceleași sfinte sentimente de pietate și evlavie. Din Jaffa la Ierusalim — cc 60 km. — îi conduce un tren special pentru pelerini. Orașul sfânt împărtășește azi în două: orașul vechiu și nou. Se văd și există bine păstrate, o parte din zidul ce înconjură Ierusalimul vechiu și porțile zidului. Intre alte prețioase relicvii, e foarte bine păstrată poarta „Damasc” prin care dumnezeescul Mântuitor și-a făcut intrarea Sa triumfală în Ierusalim. Intre ruinele orașului vechiu — isbitor contrast se află ruinele solide ale Templului lui Solomon, lângă care ziua-noaptea, mulți evrei „ortodocși”, plâng și roagă pe Iehova să-le redă mărirea pierdută. — Orașul nou este într'adevăr un oraș modern. Cele mai mărețe clădiri sunt cele mai vechi — legate de sigur de amintirea minunilor dumnezeescului Mântuitor: Biserica Sfântului Mormânt ș. a. A cuprinde, însă, în neputincioase cuvinte niște impresii atât de sublime, culese în Nazaret, Betleem, Grădina Ghetsi-

mani, râul Iordanului, este cu neputință. Exteriorizate în cuvinte oricât de înalte, își pierd parca din fenomenul original, devin mai banale, și farmecul lor divin nici odată nu poate fi în întregime descris, ci rămâne proprietatea exclusivă a fericitului care le-a putut culege.

Conferința Păr. prof. Dr. E. Lemenyi. A cincea și ultima conferință, în sala festivă a Prefecturii a ținut-o păr. *Dr. Emilian Lemenyi*, profesor la Academia noastră Teologică, vorbind despre „Galilei și inchiziția romană”.

Actul Sf. Oficiu din Roma, din 1633, e așa cum s'a înțeles, un episod dureros, un început de luptă, e întâiul conflict între știință și credință. Din partea multor catolici, preoți și mireni, se evită discuția asupra conflictului Galileian; mulți sunt prinși în mrejele fascinului ce-l împrăștie în jurul ei mării bărbați de știință: condamnarea lui Galilei e, însă, calul de bătaie al anti-clericalilor și cu satisfacție se insistă în aceasta discuție, ca și într'o demonstrație peremptorie, că religia ar fi inamica științei. Imaginația avidă a popoului după lucruri înspăimântătoare, a făurit icoana întunecoasă a unui bătrân martir, cu oase desmembrate, cu carne sângerândă cu ochi scoși din orbite de cleștele roșu al inchizitorilor clericali, cari îl târăsc în fața crucii să joare, că soarele se mișcă, iar pământul stă pe loc. Asta e legenda conflictului Galileian. Așa însă, cum reiesă din actele condamnării publicate de Ferraro, se prezintă cu totul sub o' altă înfățișare. Conflictul s'a ivit nu între două idei, între ideea de știință și ideea de religie, ci între oameni, între apărătorii religiei și apărătorii științei; s'a ivit în urma invaziilor reciproce în câmpuri streine: teologii apărau sistemul tolemaic ca-și singur adevărat, unicul conform Bibliei, ori-ce părere contrară e eretică. Galilei, tot cu Biblia, a dovedit de unic acceptabil și rațional sistemul lui Copernic. — Știința reclamă pentru sine libertatea; nu libertatea gândirii, ci a investigărilor: un gând liber, nu e științific, ci ceva abia începător, vag, neprecis. Se pune în cercetare, nu dacă o propoziție e adevărată, ci dacă ea e științifică. Rotațiunea pământului în jurul soarelui, pentru unul, care nu e astronom, e un act de credință, iar astronomul, când doarește să verifice această propoziție, e suficient să dubiteze; dacă revoluția pământului în jurul soarelui, se poate dovedi în mod științific, sau nu. De-aici regretabila confuzie în procesul lui Galilei, — acesta cu argumente pur Teologice și biblice, a schimbat o ipoteză simplă într'un adevăr

absolut teoric. Teologii, au declarat atunci sistemul lui Copernic, — sistem profesat liber, înainte de-aceasta cu 80 de ani, fără-ca Biserica să se opună, cel puțin în mod indirect, — de contrar Bibliei, și deci eretic. Așa o chestiune pur științifică a fost deviată total, într'un câmp strein, dar a fost Galilei, care a adus Biblia pe tărâmul discuțiilor.

Cele două procese din 1616 și 1633, prin care se oprește susținerea sistemului Copernican, au fost edate din partea Congregațiilor Indicelui și a sf. Oficiu și aprobate de Paul V, respectiv Urban VIII, cu toate acestea sub forma comuniunii, și, deși greșite n'au nimic a face cu infalibilitatea supremului Păstor. Judecata a fost adusă nu de Papa, ci de cele două dicasterii, — rămân dar tot decrete ale respectivele Congregații. Papa le-a aprobat, nu ca Păstor suprem, ci ca președintele Congregațiilor romane. Piu al VII, a șters toate urmele aduse de Paul V și Urban VIII, nimcînd orice efect al acelu nenorocit decret, ștergând din Indice numele glorios a lui Galilei. Greșelile teologilor și greșelile lui Galilei, și ale oamenilor de știință, fie în conduita lor, fie în afirmările lor au fost cauza acestui conflict. — Interesanta conferință a Părintelui profesor Lemenyi a fost ascultată cu mare atențiune de un număr audior — la conferință a participat și P. S. Sa Părintele Episcop Iuliu — și cei prezenți la sfârșit au aplaudat viu pe conferențiar.

Rap.

Librăria Diecezană Gherla.

Aducem la cunoștința Prea Onorabelor Oficii protopopești și parohiale, că avem în depozit și putem expedia toate imprimatele prescrise prin veneratul ordin circular de sub Nr. 4185 1932 — pentru unificare impuse tuturor oficiilor protopopești și parohiale ale eparhiei de Cluj—Gherla.

Imprimatele și prețurile lor sunt următoarele:

I.	
Socoteli [cont de gestiune] coala 1, de înveliș	4 Lei
Socoteli [cont de gestiune] coala 2, venituri	3 "
Socoteli [cont de gestiune] coala 3, cheltuieli	3 "
Bugetul	4 "
Inventarul	3 "
Registrul de cassă.	2 "

Exemplarul de casă (pentru oficiul parohial) din socoteli ce este un volum compactat, costă suma coalelor compactate după dorință + prețul compactării, ce face la exemplar 60—65 Lei.

Ziarul de cassă compactat asemenea face suma prețului coalelor compactate + prețul compactării, ce la exemplar face 40—45 Lei.

II.

Form. 1. Proces verbal pentru vizitația canonică a oficiului protopopesec (numai pentru trebuințele celor ce sunt delegați de Ordinariat pentru a face vizitația canonică). 2 Lei

Form. 2. Proces verbal pentru vizitația canonică a oficiului parohial (numai pentru protopopi) coala 2 Lei

Form. 3. Informațiuni despre preoții deficienți, sau în disponibilitate, domiciliați pe teritoriul protopopiatului și despre preoții profesori sau din alte slujbe, — (numai pentru oficiile protopopești). coala 2 Lei

Form. 4. Informațiuni despre vădulele și orfanii de preoți domiciliați pe teritoriul protopopiatului (numai pentru oficiile protopopești), coala 2 Lei.

Form. 5. Datele statistice despre tarea parohiei, coala 4 Lei.

Form. 6. Datele statistice despre starea protopopiatului (numai pentru oficiile protopopești) coale 2 — 20 Lei.

III.

Registrul funcțiunilor preoțești, coala . . . . . 3 Lei.

Exemplarul compactat respectiv broșat din registrul de funcțiuni, costă din 10 coale 35 Lei, iar din 15 de coale 50 Lei.

Imprimatele dorite se expediază dacă se trimite suma prețului înainte + 20 Lei pentru ambalaj și taxele de expediție, ori — la dorință — și cu ramburs.

Direcțiunea Librăriei Diecezane.

BIBLIOTECA DIN GHERLA

SERIA I. PENTRU INTELECTUALI.

- Nr. 1. *Apărarea Creștinismului prin Unirea Bisericilor*, studiu dogmatic, ca nonic, istoric, social, de actualitate, cu un Supliment, 378 pagini, — format 8-o, prețul 140 Lei.
- Nr. 2. *Dumnezeu, Creatorul lumii*, conferință filosofico-teologică, 62 pagini, prețul 15 Lei.
- Nr. 3. *Omul în lumina credinței creștinești*, conferință filosofico-teologică prețul 15 Lei.

SERIA II. PENTRU POPOR.

- Nr. 1. *Adevărata Biserică a Domnului Nostru Isus Hristos*. Partea I. ce este Biserica adevărată. Unitatea și vechimea ei. Cum s'au despre de Biserica Grecii și Protestantii. Ediția II. 108 pag., prețul 12 Lei
- Nr. 2. *Datorințele creștinești ale bărbaților*. 62 pagini, prețul 6 Lei.
- Nr. 3. *Învățătura creștinească pentru femei*. Ed. II. 48 pagini, prețul 6 Lei
- Nr. 4. *Învățături pentru tinerii feciori*. 36 pagini, prețul 6 Lei.
- Nr. 5. *Învățături creștinești pentru fetele fecioare*. 40 pagini, prețul 6 Lei.
- Nr. 6. *Adevărata Biserică a Domnului Nostru Isus Hristos*. Partea II. Biserica adevărată trebuie să fie: Una, Sfântă, Catolică și Apostolică. — Prețul 20 Lei.
- Nr. 7. *Adevărata Biserică a Domnului Nostru Isus Hristos*. Partea III. Capul Bisericii — Papa dela Roma. Papa urmașul legiuit al Sfântului Petru. Prețul 10 Lei.
- Nr. 8. *Roma și mănăstirile românești unite dela Nicula, Bicsad, Moisei și Strâmbu*. Rugăciuni și învățături creștinești pentru folosul sufletesc al credincioșilor cari merg la Mănăstire. Ediția Tipografiei A. Todoran. Prețul 10 Lei.
- Nr. 9. *Acatistul Maicii Domnului, ce să cântă în Sâmbăta a V-a din marele Post*. Editura Librăriei Diecezene. — Prețul 10 Lei.
- Nr. 10. *Maica Domnului dela Sfânta Mănăstire din Nicula*. Evlavia către Născătoarea de Dumnezeu. Istoria Icoanei plângătoare și făcătoare de minuni dela Nicula. Prețul 20 Lei.
- Nr. 11. *Minunile Maicii Domnului*. — Prețul 10 Lei.

SERIA III. PENTRU PREOȚII-PĂSTORI SUFLETEȘTI.

- Nr. 1. *Manual de Cateheze practice*, pentru învățământul Religiei în clasele I și II din școala primară. Vol. I. Lecții metodice (18 lecție pentru trimestrul I al anului școlar, 176 pagini în 8-o, prețul 50 Lei.
- Nr. 2. *Manual de Cateheze practice etc.* Vol. II. pentru trimestrul II (27 lecții practice) 184 pagini, prețul 60 Lei.
- Nr. 3. *Manual de Cateheze practice etc.* Vol. III pentru trimestrul III (15 lecții practice) 120 pagini, prețul 40 Lei.

La comande separate — să se adaugă și porto postal, la brosurile mici — câte 2 Lei de exemplar, iar la cele mai mari câte 10 Lei.

Epistolă Pastorală

către întreg Clerul și poporul credincios din
provincia mitropolitană română unită de
Alba-Iulia și Făgăraș.

Veneratului Cler

și

Iubitului Popor

**credincios român unit cu Sfânta Bise-
rică a Romei, Mântuire dela Domnul
și Binecuvântare Arhierescă!**

Preafericitul Părinte dela Roma, capul văzut al bisericii lui Isus Hristos și părintele întregii creștinătăți, în cuvântarea sa din presara sfântului Crăciun, adresată cu graiul viu pe minunatele unde radiofonice tuturor fiilor săi sufletești: Episcopi, preoți și credincioși, a vestit lumii întregi, că anul 1933 este an sfânt. A atras atențiunea tuturor, că în acest an se împlinesc 19 veacuri dela cel mai însemnat eveniment din istoria neamului omenesc: răscumpărarea omului prin moartea lui Isus Hristos pe lemnul Crucii. A anunțat, că întreaga creștinătate cu deosebită pietate va comemora negrăitul eveniment al răscumpărării și celelalte fapte dumnezeiești, pe cari dragostea nemărginită a Domnului le-a săvârșit pentru noi oamenii și a noastră mântuire. Aceste fapte și lucrări dumnezeiești sunt: Cina cea de taină cu instituirea sf. Euharistii, întâia cuminecare și întemeierea preoției creștine; patimile cari au culminat în răstignirea și moartea lui Isus; Maria, sub Crucea Fiului său e declarată de maica noastră; strălucita și minunata înviere a Domnului, cheazăia învierii și vieții noastre de veci; împărtășirea Apostolilor și a urmașilor lor cu dumnezeiasca putere de a ierta păcatele; înălțarea

Domnului la cer; pogorîrea Spiritului Sfânt cea dintâiu predicare a Evangheliei și întemeierea Bisericii.

Preafericitul Părinte dela Roma, ceea ce a vestit în noaptea de Crăciun cu graiul viu, a orânduit și în scris prin bula sa din 6 Ianuarie crt., prin care cu autoritatea sa de Vicar al lui Hristos pe pământ, anul 1933 îl declară de an jubilar extraordinar. — Amăsura dorinții Preafericitului Părinte, comunicăm în celea următoare această scrisoare a Sa — tradusă în limba noastră, ca să ajungă la cunoștința tuturor credincioșilor — prin care chiamă pe toți fiii săi sufletești să se împărtășească de bogatele daruri ale răscumpărării, și lăsăm ca la sărbătorile Patimilor și Invierii Domnului să fie publicată în toate bisericile Provinciei noastre mitropolitane.

PIUS EPISCOP,

Sluga slugilor lui Dumnezeu, tuturor credincioșilor, cari vor vedea această scrisoare, mântuire și binecuvântare apostolică.

Ceea ce vestisem dăunăzi, înainte de praznicul Nașterii lui Isus Hristos, nu numai Eminentisimului Colegiu al Cardinalilor și celor ce veniseră să Ne felicite, ci întregii lumi catolice, Ne grăbim să înfăptuim acum, anunțând un An Sfânt extraordinar și un mare jubileu universal, pentru sărbătorirea alor 19 veacuri dela mântuirea neamului omenesc.

Chiar dacă nu e fixat istoricește, în care an a avut loc acest eveniment, faptul însuși și urmările lui minunate sunt așa de mari și de însemnate, încât nu pot fi trecute cu tăcerea. De dragul acestei sărbători de sărbătorire religioasă, oamenii să-și abată, măcar pentru un timp scurt, gândurile dela aface-

rile pământești și trecătoare, care-i apasă așa de mult în zilele noastre și să le îndrepteze spre cele cerești și netrecătoare; să-și înalțe sufletul dela clipa de față, așa de tristă și apăsătoare, pe aripele nădejdi, la fericirea veșnică, la care ne-a chemat Domnul Hristos, vărsându-și sângele pentru noi și împărtășindu-ne de neenumărate binefaceri. Să se reculeagă din sgomotul vieții de toate zilele și să-și dea seama, mai cu seamă în acest an jubilar, cum ne-a iubit pe noi Mântuitorul și cu ce dragoste înflăcărată ne-a scăpat din robia păcatului; atunci de bună seamă, se vor aprinde de iubire și se vor simți oarecum siliți să-L îndrăgească și ei pe Cel ce i-a avut pe ei atât de dragi.

Pentru lămurirea tuturor, amintim aci pe scurt binefacerile dumnezeiești, din cari izvorește adevărata cultură și civilizație, de cari suntem mândri și cari sunt vrednice de acest nume. — Acestea sunt prea Sfânta Euharistie, întemeiată la Cina cea de taină, și Preoția, împărtășită tuturor Apostolilor cu cuvintele: „Aceasta să o faceți întru pomenirea mea”. (Luca XXII. 19; I. Cor. XI. 24.); patimile, răstignirea și moartea lui Isus Hristos, îndurate pentru mântuirea oamenilor; proclamarea Preacuratei Fecioare Maria, sub crucea Fiului său de Maică a tuturor oamenilor; mai departe, minunata Inviere din morți a lui Isus Hristos, care e condiția și garanția propriei noastre învieri; împuternicirea dată curând după aceea Apostolilor, de a ierta păcatele; primul de drept și de fapt dat și întărit lui Petru și urmașilor lui; în sfârșit, Înălțarea Domnului la ceriu, Pogorirea Sfântului Spirit și propovăduirea minunată, plină de izbândă, a Evangheliei din partea Apostolilor. — Iubiți fii, este ceva mai sfânt, mai vrednic de o comemorare de 19 ori centenară? Din toate aceste fapte minunate și binefaceri dumnezeiești, cu cari s'a încheiat viața pământească a lui Isus Hristos, a izvorit acea viață minunată a darului și a început o nouă eră pentru întreaga omenire.

De toate aceste să ne aducem aminte și să le cinștim, în timpul acestui an al darului, cu suflet cucernic și cu dragoste infocată. Să arătăm râvnă la rugăciune și la pocăință pentru păcatele noastre, rugându-ne și făcând pocăință nu numai pentru mântuirea noastră, ci și pentru a omenirii întregi, rătăcite pe atâtea căi rele, sfâșiată de atâta ură și luptă, strâmtorată de atâtea nevoi și îngrozită de atâtea primejdii.

Să dea preamilostivul Dumnezeu, ca Anul Sfânt, pe care-l începem încurând, să aducă sufletelor pace, Bisericii libertatea ce i-se cuvine pretutindenea și tuturor popoarelor bună înțelegere și adevărată prosperitate.

Fiindcă însă acest an jubilar începe puțin înainte de sărbătoarea Paștilor și sfârșește tot așa la Paști, credem nimerit, ca Episcopii să atragă luarea

aminte a turmei încredințate lor, să se curețe de păcate în modul cuvenit prin taina sfintei pocăințe și să se întărească cu hrana euharistică, nu numai pentru a împlini porunca Bisericii, care o cere aceasta la fiecare sărbătoare a Paștilor, ci să o facă aceasta de mai multe ori, cu cea mai mare evlavie, în tot timpul anului sfânt; tot asemenea să se închine cu mai adâncă smerenie patimilor Domnului în Vinerea Mare. Acesta să fie rodul deosebit, vrednic de luat în seamă al acestei sărbători centenare.

Dar fiindcă indulgența plenară ce o încuviințăm nu se poate dobândi în acest an de ispășire decât în Roma, este datorința noastră cea mai fierbinte, ca voi iubiți fii, să pelerinați în număr cât mai mare la Roma, în acest centru al credinței catolice, scaun și reședință al locțiitorului lui Isus Hristos. Aici se pot cinsti urmele lui Hristos, pe care nu le poate privi nici un credincios, fără, ca să nu se simtă înflăcărat de dragostea dumnezească și cuprins de dorul unei vieți mai desăvârșite. Aici se păstrează, precum se știe, masa pe care, potrivit tradiției, Isus Hristos a consacrat pâinea îngerească și, sub formele euharistice, s'a dat pe sine ucenicilor săi uimiți. Aici aveți în sfârșit, iubiți fii, pe părintele vostru comun, care vă așteaptă cu bunăvoință plină de dragoste și care se roagă lui Dumnezeu pentru voi și pentru toate cele ce vă privesc pe voi.

Este mai departe potrivit, să plece numeroase pelerinaje în timpul acestui an spre sfintele cetăți ale Palestinei, ca să vadă și să cinstească cu cea mai mare evlavie, locul evenimentelor prăznuite. În sfârșit este dorința noastră, ca pretutindeni unde se păstrează moaște de ale patimilor lui Hristos, să fie cinstite, în timpul anului jubilar, cu evlavie deosebită.

În nădejdea îmbucurătoare a unor roade bogate, de cari ne bucurăm de pe acum și pentru cari smeriți rugăm pe Părintele milostivirei, vestim, în înțelegere cu prea cinștii noștri frați cardinali ai sfintei Biserici Romane, jubileu universal extraordinar, care începe în aceasta Sfântă Cetate la 2 Aprilie anul acesta și ține până la 2 Aprilie 1934. Facem aceasta (în temeiul canonului 923) în numele Atotputernicului Dumnezeu, al sfinților Apostoli Pentru și Pavel și al Nostru, spre mărirea lui Dumnezeu, pentru mântuirea sufletelor, pentru înflorirea bisericii catolice și, prin aceasta scrisoare, aducem la cunoștința tuturor și dorim să se vestească și publice cât mai mult.

Deci în decursul acestui An Sfânt, încuviințăm și împărtășim în Domnul cel milostiv indulgență plenară tuturor credincioșilor, bărbați și femei, cari primind iertare de păcate prin o mărturisire bună și întăriți suflatește prin sf. Cuminecătură, vor cerceta cu evlavie de trei ori în una și aceeași zi, ori în diferite zile, în ori ce ordine, biserica sf. Ioan din Lateran, a sf. Petru din Vatican, a sf. Paul din via Ostia și a sf. Maria Maggiore de pe Exquillin, și se

vor ruga la intențiunea noastră. Primind iertare și deslegare de vina păcatelor făcute, se iartă acelor credincioși prin indulgența plenară întreaga pedeapsă, ce altcum ar trebui să o sufere pentru păcate. E de însemnat, că credincioșii, făcând o vizitațiune sfântă în una din acele biserici, și ieșind, pot ca tot acolo să facă, una după alta, și a doua și a treia vizitațiune. Am statorit-o aceasta, pentru ca întreg lucrul să se poată face cu mai multă ușurință.

Cunoașteți, iubiți fii, care este în genere intențiunea Pontificilor Romani, iară în acest an jubilar, care este intențiunea noastră, am arătat în cele de mai înainte.

Hotărîm mai departe, că aceasta indulgență jubilară, credincioșii să o poată dobândi nu numai pentru sine, ci și pentru cei morți, de câteori îndeplinesc faptele bune prevăzute.

Iar pentruca rugăciunile, ce se zic la vizitarea acestor biserici, să îndemne de fapt la amintirea răscumpărării dumnezeiești și mai cu seamă la aceea a Patimilor Domnului, orânduim și poruncim, că pe lângă rugăciunile, pe cari fie care le face obicinuit, după măsura evlaviei sale, trebuie să se zică înaintea Sfintei Euharistii, de 5 ori Tatăl nostru, Născătoare de Dumnezeu și Mărire Tatălui și încă odată pentru intențiunea noastră; mai departe să rostească de 3 ori Credeul înaintea chipului Celui Răstignit și odată scurta rugăciune: „Doamne Isuse Hristoase, ne închinăm Ție și Te binecuvântăm“ etc... sau ceva asemănător; apoi întorcându-se către Maica Domnului, întru amintirea durerilor, ei să spună de 7 ori „Născătoare de Dumnezeu“, apoi rugăciunea: „Maică Sfântă, aceasta să o faci etc...“ sau alta asemănătoare; după acestea să se strângă în jurul altarului Confessio și acolo, după chipul arătat mai sus, să reciteze Credeul.

Ceeace am orânduit aici pentru dobândirea indulgenței plene, înlesnim celor ce, ori nu pot veni la Roma, din cauză binecuvântată, ori sunt împiedecați pe drum, ori îi oprește boala, ori moartea, dacă cercetează bisericile cum s'a cerut și dacă s'au spovedit și cuminecat, primesc indulgența jubilară, ca și cum ar fi vizitat pomenitele 4 biserici.

Mai rămâne, iubiți fii, să îndemnăm stăruitor în Domnul, atât pe locuitorii Romei, eât și pe pelerini, să folosească prilejul binevenit și să cerceteze vestita capelă a sfințelor moaște din Basilica Sfintei Cruci, cu cea mai mare evlavie și să urce Scara Sfântă în chipul obicinuit, rugându-se și meditănd.

Ca să ajungă aceasta scrisoare ușor, la cunoștința tuturor credincioșilor, dorim ca exemplarele scoase, sau tipărite după ea, având iscălitura unui notar public ori pecetea unui demnitar bisericesc, să afle aceeaș crezare ca și acest original.

Nu este deci îngăduit nimănui să calce sau să se împotrivescă la vestirea, cetirea, propovăduirea

ori lămurirea acestei scrisori. Dacă totuși cineva ar îndrăzni să facă aceasta, să știe că-și va atrage mânia Atotputernicului Dumnezeu și a Sfinților săi Apostoli Petru și Pavel.

Dată în Roma, la Sfântul Petru, în ziua de 6 Ianuarie la Sărbătoarea Arătării Domnului în anul 1933, al Pontificatului Nostru al XI-lea.

Ca acest an sfânt să fie un început de adevărată viață creștinească, îndemnăm pe credincioșii noștri, ca:

1. Toți să-și îndeplinească datoria lor de creștin de a se mărturisi și cumineca de Paști, făcând mărturisire bună și luând hotărîre firmă, ca atât în acest an cât și în cei viitori, dacă nu zilnic sau în fiecare Duminică și sărbătoare, cel puțin lunar sau la praznicele mai mari, se vor împărtăși cu sf. Taine.

2. Fiecare creștin în acest an sfânt, să se facă un apostol al lui Hristos, străduindu-se, ca pe toți membrii familiei sale, rudeni, prieteni și cunoscuți să-i readucă la Hristos, la o viață creștinească.

3. În fiecare casă creștină, într'un loc de cinste, să se așeze sf. Cruce, care ca semn al dragostei nemărginite a lui Dumnezeu, să nu lipsească din nici o locuință.

4. Toți credincioșii în acest an sfânt, cu deosebită pietate și reculegere sufletească să participe la slujbele Patimilor din Joia și Vinerea Mare și dela Invierea Domnului.

Iară pentru ca anul sfânt să fie serbat uniform în întreaga noastră provincie bisericească, rânduim următoarele:

1. Preoții pe întreg anul sfânt, vor lua obiectul predicilor din adevărurile de credință, în legătură cu actul măreț al răscumpărării și sfințirii neamului omenesc.

2. În Vinerea Mare din acest an, în mod deosebit se vor reaminti patimile Domnului. (Dispozițiile luate în urma Rescrisului S. Congregații).

3. În toate zilele de Vineri, afară de Vinerea Mare, la orele 3 d. m. la toate bisericile, se vor trage clopotele câte un sfert de oră, care vreme toți creștinii o vor petrece în reculegere și cu gândul la cele întâmplate pe Calvar.

4. Toate crucile din comună și hotar se vor renova și întru amintirea anului sfânt în fiecare parohie, fie lângă biserică, fie în cimitir sau la hotar, se va ridica o cruce nouă jubilară, a căreia sfințire se va face cu solemnitatea cuvenită la sărbătoarea Înălțării sf. Cruci (14 Septembrie).

5. Se va pune deosebită grijă pe împodobirea altarelor și curățenia bisericilor, înființând în acest scop, unde încă mai lipsesc, reuniuni de pietate.

Bunul Dumnezeu să-și reverse Darul său asupra noastră a tuturor, ca acest an sfânt întru amintirea jertfei aduse de Unul născut Fiu al său, să-l putem serba cu vrednicie și aceasta serbare să ne fie tuturor spre o adevărată reînnoire sufletească. Cerând-o aceasta dela Domnul, vă împărtășim tuturor binecuvântarea noastră arhierescă.

Dat în Blaj, la 2 Aprilie, începutul anului sfânt, 1933.

† **Dr. Vasile Suci**

Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

† **Dr. Valeriu Traian Frențiu**

Episcop al Orăzii-Mari.

† **Dr. Iuliu Hossu**

Episcop de Cluj-Gherla.

† **Dr. Alexandru Nicolescu**

Episcop al Lugojului.

† **Dr. Alexandru Rusu**

Episcop al Maramureșului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

